

Aan de Vaart.

's Morgens in de vroegte, in het fletse druillicht, verlieten ze reeds het dorp, in dofcentonig stampen van hun logge schoenen op den drogen aardweg. Tegen achten, half negen, vertoonden zich meestal wat vrouwen buiten de huisjes, in smoezel-witte onderrokken en warrig haar. Die staken met emmers en potten dan vlug-loopend den weg over naar den waterkant, waar ze spoel-plasten of water schepten.

Wat vroeger reeds, waren dan meest enkele kinderen te voorschijn gekomen; speelden nu drenzig en kribbig over den weg; werden door scheldende moeders dan van den wal-kant weggetrokken; weêr in huis gesleept...

II.

Op vijf minuten afstand van het dorp, waar de roode aardweg langs de vaart een bocht nam naar het Noorden, woonde, aan de overzij van 't water, de oude Sanders met zijn kleindochter. Sinds jaren woonde hij daar, in 't kleine, vervallen brugwachterswoninkje met het poppige moestuintje er rondom.

De groente-boeren, die iedere week met hun schuiten naar de stad voeren, herinnerden zich niet ooit een ander de brug te hebben zien opendraaien dan Sanders, 't korte, schrale ventje met zijn comisch bocheltje. — Alleen, de enkele malen dat Sanders ziek was geweest, was hij wel door zijn kleindochter vervangen.

Bertha, zoover ze zich in hare jeugd terug herinneren kon, wist óók niet, ooit ergens anders te hebben gewoond. Als heel klein meisje speelde zij al op de brug, reed met haar poppenwagen over de gladde, gelijke planken, wat dan zoo'n prettig rommelend geluid gaf van onder de holle brug, — liet, als de brug werd opengedraaid, zich meedraaien en kraaide van de pret als ze den wal dan langzaam zag wijken en een diepte van donker-groen water ontstond tusschen haar en den kant. Later waren het vooral de schuiten geweest, die haar aandacht getrokken hadden, lage schuiten, volgestapeld met roode of witte koolen en die lui, langzaam voorbij dreven. Dan zag ze grootvader het tinnen centenbakje dan een lang touw naar beneden slingeren en den man, die beneden te midden van de koolen aan het roer stond, er het geld indoen met blikkig gerikkeltik.

Dan, met een mooien boog door de lucht, palmde grootvader het lange touw weêr in...

Tot deze kleine, daaglijksche gebeurtenisjes bepaalde zich de herinnering harer vroegste jeugd. 's Zomers was alles iets anders dan 's winters; de herfstten waren aan de lentes niet gansch gelijk, maar op haar kindergemoedje hadden die natuur-vertwisselingen nooit veel indruk gemaakt, beperkt als haar aandacht bleef op al wat grootvader deed met de brug en de loom voorbijgaande schuiten. — Eerst later, toen ze twaalf, dertien jaar oud geworden was, begon ze haar aandacht uit te breiden tot een verderen kring van omgeving, begon eerst indruk op haar te maken de wijde eindeloosheid der weilanden rondom, des zomers fel-groen uitliggend in de schroeiing der zon, 's winters dood en besneeuwd, uren ver.

Toen, — nu het languit heerlijk liggen, heele zomerdagen aan den kant van 't water in de zon, haar vroeger spelen op de brug vervangen had, — was ook eerst die omgeving in vast beeld voor haar blik verward, zoodat zij, ook met toe-oogen, haar geheel en immer onveranderd, op ieder uur in haar gedachten kon te voorschijn roepen.

Eerst was er hun lage, groezel-witte huisje vlak aan 't water, er om heen het moestuintje waar de oude Sanders in werkte, de oogenblikken dat hij niet met de brug bezig was, 't geen lange, lange uren waren, want er voeren op gewone dagen maar weinig schepen voorbij.

In 't moestuintje dorden wat aardappelen, en boerekool die frommelig en rimpelig, àamechtig in 't zand slierde.

Grootvader zei, dat het van de zon kwam, maar Bertha heeft nooit geloofd dat hij voor groenten-kwecker heel geschikt was.

Dan was er, even op-zij van het huisje, de brug, groot en zwaar, als een ijzeren monster laag neêrhangend over de vaart. Aan de kanten de ijzeren leuning, licht-groen geschilderd, beverig hun reflex neêrwerpend over 't water. Onder de brug de holle, donkere ruimte... wat zou je stem daar grappig in galmen... had ze dikwijls gedacht. — Dan verder, gezien van uit hun moestuintje, aan de overzij van de brug den rooden aardweg, die met een forschen draai